

Országgyűlési képviselő

Iromány száma: **T/16202.**

Benyújtás dátuma: **2017-06-22 10:09**

Parlex azonosító: **1BUOJWVY0001**

Címzett: **Kövér László, az Országgyűlés elnöke**

Tárgy: **Törvényjavaslat benyújtása**

Benyújtó: **Dr. Szél Bernadett (LMP)**

Törvényjavaslat címe: **Egyes törvényeknek az egyedülálló szülőket segítő módosításáról**

Tisztelt Elnök Úr!

Az Alaptörvény 6. cikkének (1) bekezdése alapján „**egyek törvényeknek az egyedülálló szülőket segítő módosításáról**” címmel a mellékelt törvényjavaslatot kívánom benyújtani.

2017. évi törvény

egyes törvényeknek az egyedülálló szülőket segítő módosításáról

1. A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény módosítása

1. §

A polgári perrendtartásról szóló 1952. évi III. törvény 153. §-a a következő (4) bekezdéssel egészül ki:

„(4) A gyermek tartása iránt indított pert a bíróság a felperes kérelmére felfüggeszti és az adóhatóságnál ellenőrzést kezdeményez a tartásra kötelezett valós jövedelmi és vagyoni helyzetének feltárása érdekében, ha a rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy a tartásra kötelezett valós jövedelme a hatósági nyilvántartásokban szereplő adatoktól eltér. A felfüggesztés nem akadályozza, hogy a bíróság a gyermek részére ideiglenes intézkedéssel tartásdíjat állapítson meg. Szükség esetén a bíróság az ideiglenes tartás megállapítása felől hivatalból is határozhat.”

2. A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény módosítása

2. §

A lakások és helyiségek bérletére, valamint az elidegenítésükre vonatkozó egyes szabályokról szóló 1993. évi LXXVIII. törvény 3. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A helyi önkormányzat tulajdonában lévő lakásra (a továbbiakban: önkormányzati lakás) a tulajdonos önkormányzat – e törvény keretei között alkotott – rendeletében (a továbbiakban: önkormányzati rendelet) meghatározott feltételekkel lehet szerződést kötni. Az önkormányzati rendeletben meg kell határozni az önkormányzati lakás szociális helyzet alapján történő bérbeadásának a lakás bérbeadásakor fennálló jövedelmi és vagyoni körülményekhez igazodó feltételeit, és ennek részeként biztosítani kell azon családok előnyben részesítését, amelyek három vagy több gyermeket nevelnek, illetve amelyekben a szülő vagy a szülői felügyeleti jogot gyakorló más személy gyermeket vagy gyermekeit egyedül neveli. Az önkormányzati rendelet a nem szociális helyzet alapján történő bérbeadás esetén szabályozhatja a Ptk. rendelkezéseinek megfelelő óvadék kikötésének lehetőségét és feltételeit.”

3. A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény módosítása

3. §

A személyi jövedelemadóról szóló 1995. évi CXVII. törvény I. melléklet 8.6. pont c) alpontjában az Óvodai” szövegrészek helyébe az „óvodai, napközbeni gyermekfelügyeleti” szövegrész lép.

4. A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény

módosítása

4. §

(1) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 14. §-a a következő (11b)-(11c) bekezdésekkel egészül ki:

„(11b) A bölcsőde és a mini bölcsőde a napi nyitvatartási időn kívül is biztosíthatja a gyermekek felügyeletét ügyelet keretében. Az ügyelet igénybevételére a fenntartó külön térítés díjat állapíthat meg. Az ügyelet időtartama a napi három órát nem haladhatja meg azzal, hogy az ügyelet délután legfeljebb 19 óráig biztosítható.

(11c) A (11b) bekezdés szerinti ügyelet biztosításához a munkáltató az ügyeleti munkavégzés megkezdése előtt 72 órával írásban rendelhet el a foglalkoztatottak számára napi óraszámot meghaladó munkavégzést. A napi 8 órán, vagy a heti 40 órán felül elrendelt munkavégzés rendkívüli munkavégzésnek minősül.”

(2) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/B. § (1) bekezdés ac) alpontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(1) Az intézményi gyermekétkeztetést ingyenesen kell biztosítani]

[a) a bölcsődei ellátásban vagy óvodai nevelésben részesülő gyermek számára, ha]

„ac) olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, vagy amelyben a szülő vagy a szülői felügyeleti jogot gyakorló más személy gyermeket vagy gyermekeit egyedül neveli,”

(3) A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 21/B. § (2) bekezdés b) pontja helyébe a következő rendelkezés lép:

[(2) Az intézményi gyermekétkeztetést az intézményi térítési díj 50%-os normatív kedvezményével kell biztosítani]

„b) az 1–8. és az azon felüli évfolyamon nappali rendszerű iskolai oktatásban részt vevő tanuló számára, ha olyan családban él, amelyben három vagy több gyermeket nevelnek, vagy amelyben a szülő gyermeket vagy gyermekeit egyedül neveli, feltéve, hogy az (1) bekezdés b) pont ba) alpontja alapján a tanuló nem részesül ingyenes intézményi gyermekétkeztetésben;”

5. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény 22-24. §-ai helyébe a következő rendelkezések lépnek:

„22. §

(1) A gyermektartásdíj megelőlegezésének akkor van helye, ha

a) a bíróság a tartásdíjat végrehajtható határozatában már megállapította vagy van olyan külföldi bíróság, vagy más hatóság által hozott jogerős határozat, amelyet a Magyarországon élő gyermek javára nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján kell végrehajtani, és

b) a gyermektartásdíj összegének behajtása átmenetileg lehetetlen, továbbá
c) a gyermeket gondozó szülő vagy más törvényes képviselő nem képes a gyermek részére a szükséges tartást nyújtani,
feltéve, hogy a gyermeket gondozó családban az egy főre jutó havi átlagjövedelem nem éri el az öregségi nyugdíj legkisebb összegének két és félszeresét

(2) Az egy főre jutó jövedelem megállapításánál a 131. § (2) bekezdését kell alkalmazni.

(3) A gyámhatóság a gyermektartásdíj behajtása átmeneti lehetetlenségét a gyermektartásdíj fizetésére kötelezett személy rendszeres jövedelmére, illetve egyéb vagyonára vezetett eredménytelen végrehajtás elhúzódása vagy eredménytelensége esetén állapítja meg.

(4) A végrehajtás

a) elhúzódását az eljárás két hónapon túli folyamatban létéről szóló, hat hónapnál nem régebbi, a végrehajtó által kiállított igazolás,

b) eredménytelenségét a végrehajtás szünetelését kimondó, hat hónapnál nem régebbi foglalási jegyzőkönyv

igazolja.

(5) Ha a kérelem benyújtásakor igazolják, hogy a bíróságon a gyermektartásdíj behajtása iránti eljárás a kérelem benyújtását megelőzően megindításra került, de az annak eredményét igazoló jegyzőkönyv még nem áll rendelkezésre, a gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezése iránti eljárást a jegyzőkönyv megérkezéséig felfüggeszti.

(6) Az (1) bekezdésben meghatározott összeg számításánál a kérelem benyújtása időpontjában közös háztartásban élő közeli hozzátartozóként kell figyelembe venni a 19. § (4) bekezdésében meghatározott személyeket.

(7) Nincs helye a gyermektartásdíj megelőlegezésének, ha a kötelezett

a) lakóhelye olyan államban van, ahol a tartásdíj nemzetközi szerződés vagy viszonyosság alapján nem érvényesíthető, vagy

b) külföldi tartózkodási helye ismeretlen, vagy

c) a jogosulttal közös háztartásban él.

(8) Nincs helye továbbá a gyermektartásdíj megelőlegezésének

a) részösszegű megfizetés vagy részösszegű behajthatóság esetén, ha ennek mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének hetvenöt százalékát meghaladja, vagy

b) lejárt gyermektartásdíj esetén.

(9) A feltételek fennállása esetén a gyermektartásdíj megelőlegezése a gyermek nagykorúvá válása után is megállapítható, illetve a már megállapított gyermektartásdíj továbbfolyósítható addig az időpontig, ameddig a középfokú nappali oktatás munkarendje szerinti tanulmányokat folytat, de legfeljebb huszadik évének betöltéséig.

23. §

(1) A gyámhatóság a bíróság által a tartásdíj megfizetésére kötelező határozatában megállapított összeget, százalékos marasztalás esetében az alapösszeget előlegezi meg azzal, hogy a megelőlegezett gyermektartásdíj összege nem haladhatja meg gyermekenként a mindenkori bruttó átlagkereset 20 százalékát.

(2) A gyámhatóság az (1) bekezdésben meghatározott összegnél alacsonyabb összeget akkor állapíthat meg, ha a gyermek tartását a gondozó szülő részben biztosítani tudja. A megelőlegezett összeg ebben az esetben sem lehet kevesebb az öregségi nyugdíj legkisebb összegének 50%-ánál.

(3) A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő határozatát a fellebbezésre tekintet nélkül végrehajthatóvá nyilváníthatja.

(4) A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését a központi költségvetés terhére biztosítja.

24. §

(1) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését jogerősen megállapítják, az a kérelem benyújtásától esedékes. A folyósítás időtartama a kérelem benyújtásának napjától az alapul szolgáló ok előrelátható fennállásáig, legfeljebb a tankötelezettség felső korhatáráig tart.

(2) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezését jogerősen elrendelték, az a kérelem benyújtásától esedékes, azzal, hogy ha a kérelmet

a) a tárgyhónap 15-éig nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított teljes összeget,

b) a tárgyhónap 15-ét követően nyújtották be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított összeg 50%-át

kell kifizetni.

(3) A gyámhatóság hivatalból vagy a külön jogszabályban meghatározott szervek és személyek értesítése alapján a gyermektartásdíj folyósítását - legfeljebb hat hónapra - felfüggeszti, ha

a) a kérelmezőnek a 22. § (1) bekezdésében meghatározott körülményeiben változás állt be,

b) a kötelezett rendszeres jövedelmére, illetve az egyéb vagyonára vezetett végrehajtás eredménnyel jár, feltéve, hogy annak mértéke a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének hetvenöt százalékát meghaladja,

c) a kötelezett a kérelmező részére legalább három egymást követő alkalommal közvetlenül fizet tartásdíjat, feltéve, hogy annak összege alkalmanként a bíróság által megállapított gyermektartásdíj alapösszegének ötven százalékát meghaladja,

d) a gyermek ideiglenes hatályú elhelyezését rendelték el.

(4) A gyámhatóság a felfüggesztést követő vizsgálat eredményeképpen, ha a felfüggesztés időtartama alatt a jogosult nem részesült a 22. § (6) bekezdés a) pontjában meghatározott mértékű gyermektartásdíjban - a felfüggesztés lejárta után - elrendeli a gyermektartásdíj további folyósítását és a felfüggesztés időtartamára esedékes megelőlegezett gyermektartásdíj utólagos, egy összegben történő kifizetését vagy a megelőlegezést megszünteti.

- (5) A gyámhatóság a gyermektartásdíj megelőlegezését megszünteti, ha
- a gyermek - a gyámhatóság, illetve a bíróság végrehajtható határozata alapján - a külön élő másik szülő vagy más személy gondozásába kerül,
 - a gyermek nagykorúvá vált, és nappali oktatás munkarendje szerint tanulmányokat nem folytat,
 - a gyermeket a gyámhatóság nevelésbe vette,
 - a kötelezett meghalt.
- (6) Ha a gyermektartásdíj megelőlegezésére való jogosultság megszűnik, az a jogosultság megszűnésének hónapjáig esedékes azzal, hogy ha a megszűnés
- a tárgy hónap 15-éig következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított összeg 50%-át,
 - a tárgy hónap 15-ét követően következik be, a gyermektartásdíj megelőlegezését elrendelő jogerős határozatban megállapított teljes összeget
- kell kifizetni.
- (7) A megelőlegezett gyermektartásdíjat a kötelezett a Polgári Törvénykönyvben meghatározott kamattal az államnak megtéríti. A megelőlegezett gyermektartásdíjnak meg nem térült összegét adók módjára kell behajtani az adózás rendjéről szóló törvény rendelkezései szerint.
- (8) A gyámhatóság a megelőlegezett gyermektartásdíj kötelezett által meg nem térített összegét a kötelezett kérelmére és a 133. § (5) bekezdésében foglalt feltételek fennállása esetén méltányosságból elengedheti, csökkentheti, illetve részletfizetést engedélyezhet.
- (9) A megelőlegezett gyermektartásdíj meg nem térített összege tekintetében fennálló tartozás a kötelezett halála esetén megszűnik.”

6. §

A gyermekek védelméről és a gyámügyi igazgatásról szóló 1997. évi XXXI. törvény a következő 40/B. §-sal egészül ki:

„40/B. §

- (1) A családok megerősítése, a gyermeknevelés szegénységi kockázatának csökkentése és a hátrányos helyzetű csoportok felzárkóztatása helyi szintű megvalósítása érdekében minden megyében egyszülős központ működik.
- (2) Az egyszülős központokat civil szervezetek működtetik, amelyeket a miniszter nyilvános pályázat útján választ ki.
- (3) Az egyszülős központok az (1) bekezdésben meghatározott tevékenységük keretében az alábbi feladatokat látják el:
- jogsegély nyújtása, jogi tanácsadás az egyedülálló szülők részére,
 - pszichológiai tanácsadás, krízistanácsadás, ingyenes mediáció,

- c) a munka és gyermeknevelés összeegyeztetésével kapcsolatos tanácsadás,
- d) tájékoztatás az egyedülálló szülők számára elérhető lehetőségekről,
- e) közösségi tér önszolgáltató csoportok, egyszülős klubok számára.

(4) Az egyszülős központok kötelesek együttműködni egymással és a szakmai partnerekkel az (1) bekezdés szerinti célok minél teljesebb körű megvalósítása érdekében.”

5. A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény módosítása

7. §

A családok támogatásáról szóló 1998. évi LXXXIV. törvény 11. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) A családi pótlék havi összege

- a) egygyermekes család esetén 15 800 forint,
- b) egy gyermeket nevelő egyedülálló esetén 20 000 forint,
- c) kétgyermekes család esetén gyermekenként 17 300 forint,
- d) két gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 21 400 forint,
- e) három- vagy többgyermekes család esetén gyermekenként 20 800 forint,
- f) három vagy több gyermeket nevelő egyedülálló esetén gyermekenként 24 600 forint,
- g) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő család esetén, valamint a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 30 300 forint,
- h) tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermeket nevelő egyedülálló esetén a tartósan beteg, illetve súlyosan fogyatékos gyermek után 37 500 forint,
- i) a 7. § (2) bekezdése szerinti személy esetén – a (2) bekezdésben foglaltak kivételével – 26 400 forint,
- j) a gyermekotthonban, javítóintézetben, büntetés-végrehajtási intézetben vagy szociális intézményben élő, továbbá nevelőszülőnél elhelyezett, a g) és h) pontok alá nem tartozó, továbbá a Gyvt. 72. § (1) bekezdése alapján ideiglenes hatállyal elhelyezett gyermek, a gyámhatóság által a szülői ház elhagyását engedélyező határozatban megjelölt személy, valamint a 8. § (3) bekezdése alá tartozó személy esetén 19 200 forint.”

6. Az adózás rendjéről szóló 2003. évi CXII. törvény módosítása

8. §

Az adózás rendjéről szóló 2003. évi CXII. törvény 109. § (1) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(1) Ha az adóhatóság megállapítása szerint - kizárólag a Btk. XXXVI., XXXVIII., XXXIX., XL. és XLI. Fejezetében szabályozott bűncselekmény vagy tartási kötelezettség elmulasztása bűncselekmény nyomozó hatóság részéről fennálló gyanúja, valamint a gyermek tartása iránt

indított perben a polgári perrendtartásról szóló törvény alapján a bíróság erre irányuló kezdeményezése esetén – az adózó vagyongyarapodásával vagy az életvitelére fordított kiadásokkal nincs arányban az adómentes, a bevallott és a bevallási kötelezettség alá nem eső, de megszerzett jövedelmének együttes összege, az adóhatóság az adó alapját is becsléssel állapítja meg. Ez esetben - figyelemmel az ismert és adóztatott jövedelmekre is - az adóhatóságnak azt kell megbecsülnie, hogy a vagyongyarapodás és az életvitel fedezetéül a magánszemélynek milyen összegű jövedelemre volt szüksége.”

7. Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény módosítása

9. §

Az egyes adótörvények és azzal összefüggő egyéb törvények módosításáról szóló 2011. évi CLVI. törvény 462/D. § (3) bekezdés a) pontjában a „legalább három gyermekre tekintettel családi pótlékra szülőként jogosult” szövegrész helyébe „legalább három, gyermekét egyedül nevelő szülő esetében legalább egy gyermekre tekintettel családi pótlékra szülőként jogosult” szöveg lép.

8. A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény módosítása

10. §

A közszolgálati tisztviselőkről szóló 2011. évi CXCV. törvény 50. §-a helyébe a következő rendelkezés lép:

„50. §

(1) A teljes munkaidőben foglalkoztatott kormánytisztviselő írásbeli kérelmére a munkáltató köteles a kinevezésben a kérelemnek megfelelő tartalommal

- a) részmunkaidőt kikötni,
- b) távmunka-végzést engedélyezni,
- c) megosztott munkakörben történő foglalkoztatást engedélyezni,
- d) rugalmas vagy munkáltatónál irányadó munkarendtől egyébként eltérő munkarendet engedélyezni, ha a kormánytisztviselő a kérelem benyújtásakor a 111. §-ban foglalt fizetés nélküli szabadságot vesz igénybe.

(2) A munkáltató a kormánytisztviselőnek a munkaidő egyenlőtlen beosztására vonatkozó kérelmét csak abban az esetben tagadhatja meg, ha az számára aránytalan költséggel járna vagy az az ésszerű munkaszervezést kizárná. A munkáltató köteles írásban megindokolni a kérelem megtagadását.

(3) A részmunkaidő kikötése

- a) a fizetés nélküli szabadság megszűnését követő naptól,
- b) ha a kormánytisztviselőnek betegsége vagy a személyét érintő más elháríthatatlan akadály esetén az akadályoztatás megszűnésétől számított harminc napon belül ki kell adni rendes szabadságát, a szabadság leteltét követő naptól hatályos. A b) pontban foglaltak alkalmazása

esetén - a felek eltérő megállapodása hiányában - a rendes szabadság kiadását a fizetés nélküli szabadság lejártát követő első munkanapon meg kell kezdeni. Eltérő megállapodás esetén a rendes szabadság kiadását a fizetés nélküli szabadság lejártát követő harminc napon belül meg kell kezdeni.

(4) A kérelmet az (1) bekezdés szerinti fizetés nélküli szabadság igénybevételének megszűnése előtt legalább hatvan nappal kell a munkáltatóval közölni. A kérelemben a kormánytisztviselő köteles tájékoztatni a munkáltatót

- a) a fizetés nélküli szabadság igénybevételére jogosító gyermeke harmadik életéve betöltésének időpontjáról, továbbá
- b) ha egyenlőtlen munkaidő-beosztásban kíván dolgozni, a munkaidő-beosztásra vonatkozó javaslatáról.

(5) Az (1) bekezdés szerinti kérelem alapján kikötött részmunkaidőben a munkáltató a kormánytisztviselőt

- a) a kérelem szerinti időpontig, de
- b) legfeljebb a gyermek hároméves koráig, három vagy több gyermeket nevelő, valamint gyermekét egyedül nevelő kormánytisztviselő esetén a gyermek ötéves koráig

köteles foglalkoztatni. Ezt követően a kormánytisztviselő munkaidejét a kérelem benyújtása előtti mérték szerint kell megállapítani.”

9. A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény módosítása

11. §

A Munka Törvénykönyvéről szóló 2012. évi I. törvény 61. § (3) bekezdése helyébe a következő rendelkezés lép:

„(3) A munkáltató a munkavállaló ajánlatára a gyermek hároméves koráig - három vagy több gyermeket nevelő, valamint gyermekét egyedül nevelő munkavállaló esetén a gyermek ötéves koráig - köteles a munkaszerződést a munkavállaló választása szerint

- a) az általános teljes napi munkaidő felének megfelelő tartamú részmunkaidőre módosítani,
- b) a munkavállaló számára a gyermek napközbeli ellátásának kezdő- és záróidőpontjához igazodó rugalmas vagy a munkáltatónál irányadó munkarendtől egyébként eltérő munkarendet biztosítani azzal, hogy a munkáltató az általános teljes napi munkaidő felét el nem érő munkaidő munkahelyen töltésére vonatkozó munkavállalói ajánlatot visszautasíthatja.”

10. A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény módosítása

12. §

A nemzeti köznevelés tankönyvellátásáról szóló 2013. évi CCXXXII. törvény 4. § (2) bekezdés c) pontjában a „három vagy több kiskorú, illetve eltartott gyermeket nevelő” szövegrész helyébe a „három vagy több kiskorú, illetve eltartott gyermeket nevelő vagy egy vagy több gyermeket a szülő vagy a szülői felügyeleti jogot gyakorló más személy által egyedül nevelő” szöveg lép.

11. A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény módosítása

13. §

A polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény 492. §-a a következő (3) bekezdéssel egészül ki:

„(3) A kiskorú gyermek tartása iránt indított pert a bíróság a felperes kérelmére felfüggeszti és az adóhatóságnál ellenőrzést kezdeményez a tartásra kötelezett valós jövedelmi és vagyoni helyzetének feltárása érdekében, ha a rendelkezésre álló adatok alapján valószínűsíthető, hogy a tartásra kötelezett valós jövedelme a hatósági nyilvántartásokban szereplő adatoktól eltér. A felfüggesztés nem akadályozza, hogy a bíróság a gyermek részére ideiglenes intézkedéssel tartást állapítson meg.”

14. §

(1) E törvény – a (2) bekezdésben meghatározott kivétellel – a kihirdetését követő negyedik hónap első napján lép hatályba.

(2) A 11. § 2018. január 1-jén lép hatályba.

Általános indokolás

A gyermeküket egyedül nevelő szülők ma két főre méretezett terhet cipelnek a vállukon, mégis alig kapnak többlettámogatást az államtól. Egy keresetből kell megélniük, egyedül kell megbirkózniuk a munkába járás és a gyermeknevelés nehézségeivel, mindennapi logisztikai feladatokkal – mindebben pedig szinte semmilyen segítségre sem számíthatnak az államtól.

Nem is csoda, hogy a legtöbb egyszülős család ma már a szegénység határán egyensúlyozik. 62 százalékuk van kitéve a szegénység és a társadalmi kirekesztettség kockázatának. Szegénységi arányuk az átlag kétszerese, közel harmaduk él a szegénységi küszöb alatti jövedelemből. A családok közt ők vannak a legrosszabb anyagi helyzetben.

Egyre több az egyszülős család, ma már minden ötödik család ide tartozik, és pár éven belül a gyermekes családok harmada lehet egyszülős. Ma a gyermeket nevelő egyszülős családok száma 350 ezer körüli, az ilyen családokban több mint félmillió gyermek nevelkedik. A politika nem teheti meg, hogy nem vesz tudomást ezen családok speciális problémáiról.

Az LMP szerint nincs mindenki abban a szerencsés helyzetben, hogy kétszülős családban nevelje gyermekét vagy gyermekeit, vannak, akik olyan élethelyzetbe kerülnek, hogy kénytelenek egyedül megbirkózni a gyermekneveléssel. A mindenkori kormány feladata, hogy támogatást nyújtson az erre rászoruló családok, így az egyszülős családok számára is.

Az LMP ezért azt üzeni a gyermeküket egyedül nevelő szülőknek, hogy nincsenek egyedül. Nekünk minden család és minden gyermek egyformán fontos. Nem teszünk különbséget első-és másodrendű, „érdemes” és „érdemtelen” családok között, mint ahogy nem teszünk különbséget a gyermekek közt sem aszerint, milyen családba születtek.

Azt szeretnénk, hogy ne legyen szegénységi kockázat a gyermekvállalás, és akkor is anyagi biztonságban nevelkedhessenek a gyermekek, ha az egyik szülő egyedül marad gyermekével, gyermekeivel. Ezért egy 10 pontból álló javaslatcsomagot dolgoztunk ki az egyszülős családok helyzetének érezhető javítása érdekében:

1. Családi pótlék differenciált emelése. Az első és legsürgetőbb feladat az anyagi terhek enyhítése és a szegénység csökkentése, amiben jelentős szerepe van az alanyi jogon járó családi pótléknak. Az ellátás jövőre tizedik éve változatlan összegét differenciáltan emelnénk. Kétszülős családok esetén 30 százalékkal, egyedülálló szülők esetén 45 százalékkal. Ezáltal az egygyermekes egyszülős családokban 20 ezer forintra emelkedne az állami támogatás összege.

2. Nagycsaládosoknak járó kedvezmények kiterjesztése az egyszülős családokra. Ingyenes bölcsődei és óvodai étkeztetést, kedvezményes iskolai étkeztetést, a felsőbb évfolyamokon pedig ingyenes tankönyvellátást kapnának az egyedülálló szülők gyermekei is, hasonlóan a szintén magas szegénységi kockázatú három- vagy többgyermekes családokéhoz.

3. A tartásdíjak rendszerének felülvizsgálata. Ma a tartásdíjak rendszere ezer sebből vérzik, probléma van a tartásdíjak bíróság általi megállapításával, a tartásdíj behajtásával, valamint az állam által megelőlegezett tartásdíj igénylésével, összegével és folyósításának hosszával. A tartásdíj valós jövedelem alapján való megállapítását segítené a bíróság által a NAV-tól kérhető vagyonzvizsgálat. Már kéthavi eredménytelen behajtás esetén lehetne igényelni az állam által megelőlegezett tartásdíjat annak, aki gyermeke ellátásáról nem tud gondoskodni, és a családban egy főre jutó jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíjminimum két és félszeresét. A tartásdíj felső határát a jelenlegi 14 250 forintról a mindenkori átlagkereset 20 százalékára emelnénk. Folyósításának hosszát 3+3 évről a tankötelezettség felső korhatáráig tolnánk ki, az állam gyermekvédelmi kötelezettségeivel összhangban.

4. Munkaidőhöz igazodó bölcsődei ellátás. A kisgyermekes, különösen az egyszülős családoknak nemcsak anyagi támogatásra van szüksége, hanem azokra a feltételekre is, amik segítik munkába állásukat, a munkába járás és a gyermekek nappali ellátásának összeegyeztetését. A bölcsődei rugalmas nyitva tartás szélesebb körű elérhetővé tételével biztosítani kell a könnyebb hozzáférést a gyermekek napközbeni ellátásához. A bölcsődei nyitva tartási időn kívül biztosított gyermekfelügyelet legyen valódi lehetőség, az ügyeletben végzett munkáért járjon túlórapótlék a gondozóknak. A bölcsődei pótlék helyett pedig kapjanak valódi béremelést!

5. Napközbeni gyermekfelügyeleti (bébiszitter) szolgáltatás. A rugalmas, akár csak pár órás gyermekfelügyeleti lehetőségek hiánya vagy magas költségei nehéz helyzetbe hozzák a kisgyermekes, különösen az egyedülálló szülőket. Jelenleg is létező alternatív ellátási forma a napközbeni gyermekfelügyelet, ami akár a szülő, törvényes képviselő otthonában is nyújtható. Ez különösen fontos lehet az egyedülálló szülőknél, akik pl. betegségükből, munkaidő-beosztásukból, vagy más akadályozottságukból kifolyólag segítségre szorulnak. Annak érdekében, hogy valódi lehetőség legyen a „bébiszitter-szolgáltatás”, állami támogatást biztosítanánk a napközbeni gyermekfelügyelethez, és beemelnénk az adómentesen nyújtható béren kívüli juttatások körébe.

6. A rugalmas és atipikus munkavégzési formák valódi választhatósága. Jelenleg a kisgyermekes szülők számára csak a részmunkaidő a választható, munkáltató által kötelezően teljesítendő atipikus munka, a rugalmas munkavégzés iránti igényeket még csak mérlegelni sem kell a munkáltatónak. Ezért lehetővé tennénk az akár teljes fizetéssel járó, rugalmas munkavégzési formák választhatóságát is, azzal a feltétellel, hogy a kérés kötelező teljesítéséhez a munkahelyen töltött munkaórák száma el kell, hogy érje a négy órát. A nagycsaládosokhoz hasonlóan az egyedülálló szülők is kérhetnék ezt a gyermek öt éves koráig. A közszolgálati tisztviselők esetén is lehetővé tennénk a rugalmas munkavégzést, ha azt a munka jellege lehetővé teszi, és nem jár aránytalan költséggel.

7. Munkába állás megkönnyítése. Az egyedülálló szülők számára komoly probléma a munkaerőpiacra való visszailleszkedés, a munkahelykeresés. Ezért számukra célzott munkaerőpiaci programot indítanánk, aminek része volna az egyéni tanácsadás, a képzés,

továbbképzés, a munkahelykeresésben való segítségnyújtás és a munka és a gyermeknevelés összeegyeztetéséhez nyújtott támogatás a munkába állást közvetlenül követő időszakban.

8. Munkáltatói kedvezmények. Az egyedülálló szülők munkaerőpiaci részvételét segítené a munkáltatók ösztönzése egyedülálló szülők foglalkoztatására. Munkáltatói járulékkedvezményrel ösztönöznénk az egyedülálló szülők foglalkoztatását: a munkahelyvédelmi akcióterv három- vagy sokgyermekesek foglalkoztatásához nyújtott, öt évre szóló kedvezményeit kiterjesztenénk az egyedülálló szülőkre is.

9. Szociális bérlakások igénylése. Az egyedül maradt szülők számára sok esetben a lakhatás is megoldhatatlan problémát jelent. Állami bérlakás programunk és önkormányzati bérlakás-felújítási programunk egyik célcsoportját képeznék az egyszülős családok. Törvényben íránk elő, hogy az önkormányzati bérlakások kiutalása során előnyt élvezzenek azon családok, amelyekben három vagy több gyermeket nevelnek, illetve amelyekben a szülő vagy a szülői felügyeleti jogot gyakorló más személy gyermekét vagy gyermekeit egyedül neveli.

10. Megyei egyszülős központok. Az LMP már tavaly is javasolta egyszülős családokat segítő központok létrehozását az ország egész területén, de a kormány csak egy fővárosi központ létrehozásához nyújtott támogatást. Mi minden megyében hozzáférhetővé tennénk az egyszülős központ szolgáltatásait. A központok jogsegély-szolgálatot működtetnénk, jogi tanácsot nyújtanának pl. gyermekfelügyeleti, kapcsolattartási ügyekben; tájékoztatást adnának az egyszülős családok számára elérhető lehetőségekről, segítenék az egyszülős családok közti információáramlást, kölcsönös segítségnyújtást. A központok csökkentenék az egyedülálló szülők elszigeteltségét, kiszolgáltatottságát, információhiányát.

Részletes indokolás

1., 8., 13. §

A javaslat elősegítené, hogy a tartásra kötelezett szülő valós jövedelme alapján történjen a tartásdíj megállapítása. A bíróság a tartásdíjat a szülő fizetésének 15-25 százalékában állapítja meg, amely során a hivatalos jövedelemből indul ki. Az apa esetlegesen eltitkolt jövedelme nem képezi a tartásdíj megállapításának alapját. Ezért hatékonyabb együttműködést alakítanánk ki a NAV és a bíróságok közt, és lehetővé tennénk azt, hogy a bíróságok vagyonosodási vizsgálat során derítsék ki a külön élő szülő valós vagyoni és jövedelmi helyzetét.

2. §

Az önkormányzati lakások szociális helyzet alapján történő bérbeadása során előnyben kellene részesíteni azon családokat, amelyekben három vagy több gyermeket nevelnek, illetve amelyekben a szülő vagy a szülői felügyeleti jogot gyakorló más személy gyermekét vagy gyermekeit egyedül neveli.

3. §

A bölcsődei szolgáltatások ma az adómentesen nyújtható béren kívüli juttatások körébe tartoznak. A javaslat kibővítené az adómentesen igénybe vehető gyermekfelügyeleti szolgáltatások körét az alternatív gyermekfelügyeleti szolgáltatásokkal, így az akár a szülő otthonában igénybe vehető napközbeni gyermekfelügyeleti szolgáltatással.

4., 12. §

A módosítás törvényi szinten biztosítaná, hogy a bölcsőde, mini bölcsőde nyitva tartási időn kívüli is biztosíthatson gyermekfelügyeletet, napi három órát meg nem haladó időtartamban. Az ügyeletben végzett munka rendkívüli munkavégzésnek minősülne, és ennek megfelelő díjazás járna érte.

A javaslat a három vagy több gyermeket nevelő családokhoz hasonlóan biztosítaná az ingyenes bölcsődei és óvodai étkeztetésre, a kedvezményes iskolai étkeztetésre, valamint az ingyenes tankönyvellátásra való jogosultságot az egyszülős családok gyermekei számára is.

5. §

A javaslat erősítené az állami szerepvállalást azon gyermekek esetén, akiknek ellátása a tartásdíjfizetés külön élő szülő általi elmulasztása miatt nem biztosított. A javaslat felgyorsítaná az állam által megelőlegezett tartásdíj igénylését két havi eredménytelen behajtás esetén, azzal a feltétellel, hogy a gyermek ellátása másként nem biztosított. Nem biztosított a gyermek ellátása, ha a családban egy főre eső jövedelem nem éri el az öregségi nyugdíjminimum két és félszeresét. Javasoljuk a megelőlegezett tartásdíj legmagasabb összegének a mindenkori bruttó átlagkereset 20 százalékában való megállapítását. A megelőlegezett tartásdíjra a tankötelezettség felső korhatáráig lehetne jogosultságot szerezni. Alkotmányosan nem igazolható és az állam gyermekvédelmi kötelezettségével nem egyeztethető össze a megelőlegezett tartásdíj hat (3+3) évben való maximálása. A megelőlegezett tartásdíj felfüggesztésére csak akkor kerülhessen sor, ha három egymást követő hónapban legalább a tartásdíj 75 százalékát fizeti a külön élő szülő.

6. §

A javaslat megteremti az egyszülős szolgáltatási központok jogszabályi feltételeit. A minden megyében működő központok jogsegély-szolgálatot működtetnének, jogi tanácsot nyújtanának pl. gyermekfelügyeleti, kapcsolattartási ügyekben; tájékoztatást adnának az egyszülős családok számára elérhető lehetőségekről, segítenék az egyszülős családok közti információáramlást, kölcsönös segítségnyújtást.

7. §

A javaslat differenciáltan emelné a családi pótlék jövőre tizedik éve változatlan összegét. Az egy gyermeket nevelő kétszülős család esetén 12 200 forintról 15 800 forintra, egy gyermekes egyedülálló esetén 13 700 forintról 20 000 forintra emelkedne a családi pótlék összege. Kétgyermekes, kétszülős család esetén gyermekenként 17 300 forintra emelkedne az összeg, két

gyermeket nevelő egyedülálló esetén 21 400 forintra.

9. §

A javaslat kiterjesztené a kisgyermeket nevelő egyedülálló szülőkre is a három vagy több gyermeket nevelők foglalkoztatásához nyújtott kedvezményeket. A Munkahelyvédelmi Akcióterv nagycsaládosok foglalkoztatásához nyújtott, öt évre kiterjedő munkáltatói kedvezményeit biztosítanánk kisgyermeket nevelő egyedülálló szülő foglalkoztatása esetén is.

10-11. §

A javaslat szerint a munkáltató köteles a kisgyermekes munkavállaló kérésére – a gyermek hároméves koráig, három vagy több gyermeket nevelő, valamint gyermekét egyedül nevelő munkavállaló esetén a gyermek ötéves koráig – engedélyezni a rugalmas munkavégzést, azzal, hogy a napi négy óra munkahelyen való töltését el nem érő munkavállalói ajánlatot megtagadhatja.

14. §

Hatálybaléptető és hatályon kívül helyező rendelkezések.